

վերադարձել է Օթարյանին, չգիտեմ ինչպես կարելի է հանգիստ լինել:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Դու կարող ես այդ մասին շմտածել: Գործարանդ կիսատ չի մնալ:

ԲԱԳՐԱՏ – (Ուրախացած): Ինչպե՞ս, հայրիկ, բացատրիր, չէ՞ որ զործը որքան քեզ, նույնքան էլ ինձ է վերաբերվում:

ԱՆԴՐԵԱՍ – (Վրդովված) Դադարելո՞ւ ես, թէ՞ չէ: Գլուխս տրաքացրիր: Ես այսօր տրամադրություն չունիմ այդ մասին խոսելու:

ԲԱԳՐԱՏ – (Տարակուսանքով նայում է նախ նրան, ապա Սաղաթելին) Ոչինչ չեմ հասկանում: Պետք է անպատճառ տեսնվել Մարգարիտի հետ: Ես կզնամ և ուժով էլ լինի՝ կմտնեմ նրա սենյակը: Այստեղ մի քան կա, որ ինձանից թարցնում եք: (Գնում է ձախ դռներով):

ՏԵՍԻԼ 4

ԱՆԴՐԵԱՍ ԵՎ ՍԱՂԱԹԵԼ

ԱՆԴՐԵԱՍ – Ահ: (Նյարդային թափով տերողորմյան ձգում է սեղանի վրա և վեր է կենում) Քիչ էր մնում բերանից խոսք քոցնեի: Չի լինում, ինչքան աշխատում եմ հանգիստ ձևանալ, չեմ կարողանում:

ՍԱՂԱԹԵԼ – Մարդասպանն էլ վերջ ի վերջո մարտում է իր հանցանքը: Դժվարն այսօր է, էգուց, հետո կմոռանաս, կզնա:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Այդ աղջկա կերպարանքը կեսպիշերին, սարսափած դեմքը, ձայնը... Ես մինչև գերեզման չեմ մոռանալ:

ՍԱՂԱԹԵԼ – Երեխսա ես, ուրիշ ոչինչ: Դու այն ասա - ուրիշները շիմանան, թէ չէ՝ Մարգարիտն ինչ: Նա աղջիկ է, կների քեզ:

ԱՆԴՐԵԱՍ – (Անցուղարձ անելով) Մի ասա, չես իմանում ինչ եմ զգում: (Ցնցվելով) Տես, ով կա զրասենյակում, ձայն լսեցի:

ՍԱՂԱԹԵԼ – (Նայում է) Ոչ ոք չկա: (Դոները ծածկում է, հետո տերողորմյան վերցնում):

ԱՆԴՐԵԱՍ – Ամեն կողմից ձայն եմ լսում, ամեն տեղ մարդիկ եմ տեսնում: Ի՞նչ կմտածի հիմա իր մասին: Նա երևի, ամոքից տանջվում է: «Հայրիկ», որ զոռաց սարսափից ոտներս թուլացան, քիչ էր մնում դռների մոտ ընկնեի: Սաղաթել ինձ թվում է, որ նա իմ հոգեհան հրեշտակն է, հետևում է ինձ շուրջի պես և վերջը

պիտի բռնի օձիքս և ասի. «Հաշիվ տուր, ես քո դատավորն եմ»: Ի՞նչ պիտի ասեմ: Սաղաքել, ես ու դու շատ բաներ ենք արել, բայց այս մեկը շենք մարսիլ, կմնա մեր կոկորդում, կտեսնես...

ՍԱՂԱԹԵԼ – Իհարկե, եթե քեզ այդպես կպահես, ինքդ քեզ փորձանքի մեջ կզցես: Պետք է սառը լինել: Մտածիր, թե ինչ ահազին հարստություն ես ազատել, այն ժամանակ արածդ քեզ ոչինչ կերևս: (Լոռություն) Հա, քանի միտդ է խոստումդ կատարիր: Մի փոքրիկ քուղթ տուր, որ հինգ հարյուր սաժեն հող քաղաքի այսինչ տեղում բաշխում ես ինձ:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Անաստված, դու հենց քո մասին ես մտածում: Ազահ:

ՍԱՂԱԹԵԼ – (Ճեզնաբար): Ազահ, քսանից մեկն է ինձ տալիս, Էլի ես եմ ազահը:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Լավ, հետո կտամ:

ՍԱՂԱԹԵԼ – ΩΣ, οΣ, հիմա, հետո կուրանաս: Ես քեզ ճանաշում եմ:

ԱՆԴՐԵԱՍ – (Կատաղելով) Ճետո, ասում եմ:

ՍԱՂԱԹԵԼ – (Նայում է նրան սուր և խորհրդավոր հայացքով) Դու գիտես:

ԱՆԴՐԵԱՍ – (Հասկանում է նրա միտքը) Ա, սադայել, դու հորդ գերեզմանն էլ տակնուվրա կանես մի ոսկու համար: (Մոտենալով գրասեղանին): Տուր ինձ մի կտոր քուղթ:

ՍԱՂԱԹԵԼ – Ես արդեն ինքս զրել պատրաստել եմ, մնում է, ստորագրես: (Հանում է իր գրպանից մի գրած քուղթ և տալիս է նրան):

ԱՆԴՐԵԱՍ – (Թուղթը կարդալով): Սատանա, նոտարիուսի պես է զրել: Ճինք հարյուր սաժեն: Քաղաքի կենտրոնում ամենալավ տափերիցս մեկը: Շատ է, այսքանը չեմ կարող տալ:

ՍԱՂԱԹԵԼ – (Սառն) Խոստացել ես:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Շատ է ասում եմ: Կեսը նվիրելու եմ քաղաքային ուսումնարանի համար: Վաղուց են խնդրում ինձ այդ մասին:

ՍԱՂԱԹԵԼ – Լավ բարեգործություն է, ուրիշի հաշվով: Ստորագրիր:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Շատ է, ասում եմ:

ՍԱՂԱԹԵԼ – (Սառնոթյամբ ձեռք մեկնելով, որ թուղթը վերցնի) Դու գիտես: Ես կարծում եի, որ ազնիվ վաճառականն իր խոսքի տերը պիտի լինի:

ԱՆԴՐԵԱՍ – (Ատամները կրատելով) Ա, գազան: (Ստորագրում է):

ՍԱՂԱԹԵԼ – (Թուղթը վերցնում է, կանխապես ստորագրությունը ցամաքիչով չորացնելով, և ծոցը դնում): Շնորհակալ եմ: Այժմ կարող ես ինձ վրա հույս դնել: Դե լավ, քիչ մտածիր: Մեղքն այն ժամանակ է մեղք, երբ հայտնի է հասարակությանը: Իսկապես, ի՞նչ ես արել: Մի քաղցած գայլի ատամները հանել ես – պրծավ զնաց: Թող այժմ գոռա, ինչքան ուզում է, թե Էլիզբարովը նրա հորը կողոպտել է: Փաստեր կպահանջենք:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Այո, փաստեր կպահանջենք: Թող այժմ զնա դատարան: Այժմ ես ել եմ նրա դատավորը: «Պարոն, կասեմ նրան, դատավորների առաջ, հաստատիր, բեր ապացույցներ և ժառանգությունդ ստացիր»: Նա ապացույցներ չունի, հա, հա, հա, չունի, կորել են, անհետացել: Եվ ես կքըեմ նրա երեսին, վրեժս կառնեմ: Օ, Սաղաթել, ես շատ եմ տանջվել: (Բաց է անում բանալիով գրասեղանի արկղը) Ահա, այստեղ է նրա լեզուն, զոռողությունը, նրա հոգին: (Հանում է ծրարը և նայում): Երեկ ես եի նրա ձեռքում, այսօր նա է իմ ճանկերում:

ՍԱՂԱԹԵԼ – Այրիր, կորչեն, ինչո՞ւ ես պահում:

ԱՆԴՐԵԱՍ – Օ, այնպիսի մի խարոյկ սարքեմ, որ քեֆի գա: Բայց դեռ թող մնա այստեղ, թող տեսնեմ, կշտանամ: (Թղթերը հետ է դնում): Մտեք այստեղ: Անդրեաս Էլիզբարովի ձեռքից Գարբիել հրեշտակապետն էլ չի կարող ձեզ ազատել: Եհ, այժմ ումից եմ վախենում: Իմ աղջկանից:

ՍԱՂԱԹԵԼ – Նա երբեք քեզ չի մատնիլ:

ԱՆԴՐԵԱՍ – (Ցնցվելով, բանալին շտապով գրպանն է դնում) Ահ, ոսքի ձայն լսեցի: Տես ո՞վ է զալիս: Պետք է սառնարյուն լինել...

ՍԱՂԱԹԵԼ – (Մոտեցել է նախասենյակի դռներին, բաց է արել ու նայել): Նա է: (Դեպի նախասենյակ) Համեցեք... (Հետ է քաշվում, գլուխ տալով Օթարյանին):

ՏԵՍԻԼ 5

ԱՆԴՐԵԱՍ, ՍԱՂԱԹԵԼ ԵՎ ՕԹԱՐՅԱՆ

ՕԹԱՐՅԱՆ – (Ներս է մտնում անհանգիստ դեմքով, գլուխ է տալիս Անդրեասին, անուշադիր թողնելով Սաղաթելին: Վերարկուով է): Ներեցեք, որ ձեզ անհանգստացնում եմ: Ասացեք, ի սեր Սատծու, ինչ է պատահել ձեր տանը: Ինձ ասացին, որ մայրիկն ու օրիորդ Մարգարիտը հանկարծակի հիվանդ են: